

НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ»

ЗАТВЕРДЖЕНО
ректор інституту
Гріпак М.М.
« 19 » жовтня 2022 р.

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО СИСТЕМУ ЗАПОБІГАННЯ ПЛАГІАТУ В
АКАДЕМІЧНИХ ТЕКСТАХ ПРАЦІВНИКІВ ТА ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ/ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТА-
ЦІЙНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО ІНСТИТУТУ

Розглянуто і схвалено на засіданні
Вченої ради інституту
Протокол № 2 від « 19 » жовтня 2022р.

Кам'янець-Подільський

2022

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про систему запобігання плагіату в академічних текстах працівників та здобувачів вищої/фахової передвищої освіти НРЗВО “Кам’янець-Подільський державний інститут” та Відокремленого структурного підрозділу Кам’янець-Подільський фаховий коледж НРЗВО “Кам’янець-Подільський державний інститут” (далі – Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», Закону України «Про наукову і науково-технічну експертизу», Закону України «Про авторське право і суміжні права», Цивільного кодексу України, інших нормативно-правових актів, а також Статуту навчального закладу, Кодексу академічної доброчесності НРЗВО “Кам’янець-Подільський державний інститут”.

1.2. Метою Положення є: врегулювання процедури запобігання та виявлення плагіату в академічних роботах працівників та здобувачів вищої/фахової передвищої освіти НРЗВО “Кам’янець-Подільський державний інститут”(далі - Інститут) та Відокремленого структурного підрозділу Кам’янець-Подільський фаховий коледж НРЗВО “Кам’янець-Подільський державний інститут”(далі - Коледж), сприяння дотриманню вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, активізації самостійності й індивідуальності під час створення авторського твору, усвідомлення відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

1.3. Положення є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої і наукової діяльності Інституту/Коледжу та якості вищої/фахової передвищої освіти в цілому, визначає основні поняття щодо забезпечення принципів академічної доброчесності та встановлює порядок перевірки робіт на плагіат.

2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ПОНЯТТЯ

2.1. У Положенні використовуються терміни у таких значеннях:

2.1.1 Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Академічна спільнота Інституту/Коледжу керується принципами академічної доброчесності у своїй освітній та науковій діяльності.

2.1.2 Автор – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір.

2.1.3 Твір (робота) – результат творчої, наукової, навчально-методичної діяльності автора (або групи авторів), виражений в об'єктивній формі, у тому числі в електронному вигляді.

2.1.4 Цитата – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого твору, який використовують дослівно з обов'язковим покликанням на його автора та джерела цитування іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для покликання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

2.1.5 Текстова запозичення - відтворення тексту першоджерела, оформлене відповідно до вимог, а також відтворення тексту, що не є об'єктом авторського права.

2.1.6 Унікальність твору (роботи, матеріалу) – співвідношення (у відсотках) матеріалу, що не має збігів з іншими публікаціями, до загального об'єму матеріалу.

2.1.7 Сервіс пошуку плагіату – автоматизована система перевірки текстів на наявність збігів із текстовими документами, які оприлюднені у відкритих джерелах та/або розміщені в базі Інституту. Інститут забезпечує безкоштовну перевірку навчальних, курсових, кваліфікаційних робіт (проектів), а також наукових статей, поданих до наукових видань Інституту, один раз.

2.2. Поняття плагіату та його різновиди:

2.2.1 Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Зокрема, академічним плагіатом є:

- видання виконаної іншим автором роботи за свою без внесення в неї жодних змін;

- відтворення в науковій роботі без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів) без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту;

- внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зміна порядку слів у них тощо) та без належного оформлення цитування;

- відтворення наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата;

- відтворення в науковій роботі наведених в іншому джерелі експериментальних або інших наукових даних без вказування на те, ким саме були отримані ці дані;

– представлення суміші власних і запозичених аргументів без належного цитування;

– парафраза – переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту; сутність парафрази полягає в заміні слів (знаків), фразеологічних зворотів або пропозицій при використанні будь-якої авторської наукової праці (збереженої на електронних або паперових носіях, у тому числі розміщеної в мережі Інтернет);

– компіляція – створення значного масиву тексту без поглибленого вивчення проблеми шляхом копіювання тексту із низки джерел без внесення в нього правок, з посиланням на авторів та «маскуванням» шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту;

- відтворення в тексті роботи без змін, з незначними змінами, у перекладі з іноземної мови тексту іншого автора (групи авторів) обсягом від речення й більше, без покликання на першоджерело;

- подання в тексті науково-технічної інформації, даних (крім загальноновизнаних) без посилання на джерело;

- відтворення в тексті творів мистецтва, графічних та інших зображень без зазначення авторства.

2.2.2 Самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих результатів як нових результатів.

3. ЗАХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ ПЛАГІАТУ

3.1. Попередження плагіату в академічному середовищі Інституту/Коледжу передбачає проведення комплексу заходів:

- інформування здобувачів вищої/фахової передвищої освіти, викладачів, науковців про необхідність дотримання правил Кодексу академічної доброчесності, правил академічної етики та усвідомлення відповідальності за дотриманням норм цитування;

- створення і розповсюдження методичних рекомендацій щодо належного оформлення посилань на використані джерела;

- організація бібліотекою заходів з популяризації основ інформаційної культури;

- проведення для молодих науковців лекцій з питань наукової етики та недопущення академічного плагіату;

- запровадження в рамках відповідних навчальних дисциплін («Вступ до спеціальності», «Основи наукових досліджень» тощо) вивчення вимог коректного використання інформації з інших джерел, правил опису джерел, оформлення цитувань;

- формування завдань для навчальних робіт з використанням педагогічних інновацій, що сприяють розвитку творчого підходу здобувачів вищої/фахової передвищої освіти до їх виконання;

- проведення заходів щодо наукової етики та недопущення академічного плагіату;

- ознайомлення здобувачів вищої/фахової передвищої освіти, викладачів та науковців із цим Положенням через завідувачів кафедр, голів циклових комісій, наукових керівників, наукових гуртків а також оприлюднення даного Положення на офіційному сайті Інституту/Коледжу.

3.2. Наукові керівники і наукові консультанти в обов'язковому порядку повинні ознайомлювати із цим Положенням молодих науковців на усіх етапах виконання наукових робіт, контролювати та попереджувати факти академічного плагіату.

3.3. Навчально-методичні та наукові роботи науково-педагогічних/педагогічних працівників, а також здобувачів вищої/фахової передвищої освіти підлягають перевірці на наявність плагіату.

3.4. Академічні тексти, які підлягають обов'язковій перевірці на плагіат:

- навчальні (курсів роботи, проекти) та кваліфікаційні роботи здобувачів вищої/фахової передвищої освіти ступенів «магістр», «бакалавр», «фаховий молодший бакалавр».

- рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів заходів наукового, науково-технічного і науково-методичного спрямування (конференцій, семінарів, з'їздів, конгресів);

- монографії, підручники, навчальні посібники та інші роботи, що мають авторський текст та вимагають рекомендації Вченої ради Інституту до видання.

3.5. Після проходження перевірки на наявність плагіату, всі роботи розміщуються в репозитарії Інституту/Коледжу.

4. ВІДПОВІДАЛЬНІ ОСОБИ ТА ЗАГАЛЬНА СХЕМА ПЕРЕВІРКИ АКАДЕМІЧНИХ ТЕКСТІВ НА ПЛАГІАТ

4.1. Перевірку на плагіат академічних текстів здійснюють:

4.1.1 Оператор сервісу пошуку плагіату – особа, визначена наказом ректора Інституту, яка здійснює загальний контроль за процесом перевірки робіт на плагіат в Інституті/Коледжі, а також у разі потреби забезпечує повторну перевірку та розв'язання питань, пов'язаних із технічними збоями в роботі сервісу.

Оператор сервісу пошуку плагіату організовує роботу щодо перевірки на плагіат, надає інформацію керівництву Інституту/Коледжу щодо загального стану процесу перевірки.

Функціональні обов'язки оператора сервісу пошуку плагіату:

- одержання та належне збереження необхідного програмного забезпечення;
- забезпечення захисту персональних даних відповідно до чинного законодавства;
- здійснення перевірки академічних текстів, підготовка результатів;
- ведення електронного обігу перевірених робіт та використаного обсягу ліміту на перевірку, подача заявок на одержання необхідного ліміту сторінок, підготовка статистичних даних про проведену перевірку;
- направлення перевірених академічних текстів до репозитарію академічних текстів Інституту/Коледжу.

4.1.2. Відповідальна особа від кафедри за перевірку на плагіат кваліфікаційних (бакалаврських, магістерських) робіт здобувачів вищої освіти призначається розпорядженням ректора Інституту за поданням завідувачів кафедри.

4.1.3. Відповідальною особою за перевірку на плагіат курсових робіт здобувачів вищої /фахової передвищої освіти є науковий керівник.

4.1.4. Відповідальна особа за перевірку на плагіат рукописів наукових статей призначається головним редактором від редакцій наукових періодичних видань Інституту.

4.1.5. Організацію перевірки на плагіат рукописів, поданих до публікації в збірниках матеріалів (тез доповідей) здійснює відповідальна особа від оргкомітетів конференцій, семінарів тощо.

4.1.6. Організацію перевірки на плагіат монографій, підручників, навчальних посібників тощо здійснюють завідувачі кафедр.

4.1.7. За підготовку файлу роботи, що підлягає перевірці, відповідає автор цієї роботи. Формат файлу повинен бути прийнятним для перевірки на плагіат (підтримуються формати файлів .doc, .docx, .pdf, .odt, які не містять елементів захисту).

Під час підготовки файлу роботи забороняється використовувати будь-які методи обманювання сервісів перевірки на академічний плагіат, зокрема забороняється:

- заміна текстових символів на візуально ідентичні зображення;

- заміна окремих букв одного алфавіту на аналогічні за написанням букви іншого алфавіту (наприклад, заміна кирилических букв на відповідні латинські і навпаки);

- вставка додаткових текстових символів, які візуально не видимі.

У випадку виявлення факту спроби обману під час перевірки на наявність академічного плагіату в поданих роботах приймається негативний висновок зі складанням відповідного протоколу і така робота не приймається до захисту (не рекомендується до публікування).

4.2. Загальна схема перевірки академічних текстів на плагіат повинна складатися з наступних етапів:

- остаточний варіант академічного тексту передається відповідальній особі для перевірки на плагіат;

- відповідальна особа авторизується в Інтернет-сервісі перевірки на плагіат;

- завантажує файли робіт на сервер Інтернет-сервісу через відповідний Веб-інтерфейс;

- перевіряє завантажені файли робіт з внутрішньою базою документів інституту або з Інтернет-ресурсами в Інтернет-сервісі;

- система виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості перевіряє роботу та формує звіт подібності;

- звіт подібності передається для аналізу та прийняття експертного рішення;

- розширені електронні звіти щодо результатів перевірки, у яких міститься інформація про відсоток унікальності робіт зберігає на локальних носіях.

5. ОЦІНКА РІВНЯ ОРИГІНАЛЬНОСТІ ТА УМОВИ ВИЗНАННЯ ЗАПОЗИЧЕНЬ ПРАВОМІРНИМИ

5.1. У системі запобігання академічного плагіату Інституту/Коледжу в якості критерію оригінальності творів використовується показник рівня оригінальності тексту у відсотках, отриманих за допомогою програмно-технічних засобів перевірки на плагіат і зменшений на відсоток правомірних запозичень.

5.2. Для наукових, навчально-методичних та випускних кваліфікаційних робіт рекомендованою є наступні критерії оцінювання рівня унікальності тексту:

Для магістерських робіт, монографій та рукописів наукових статей	Для бакалаврських робіт	Для курсових робіт, підручників, навчальних посібників та інших робіт	Рівень оригінальності твору	Рекомендована дія
понад 90%	понад 80%	понад 75 %	Високий	Текст вважається оригінальним та не потребує додаткових дій щодо запобігання неправомірним запозиченням.
від 80% до 90%	від 70% до 80%	від 55% до 75%	Задовільний	Наявні окремі ознаки академічного плагіату. Слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела для цитованих фрагментів.
від 70% до 80%	від 60% до 70%	від 30% до 55%	Низький	Наявні певні ознаки академічного плагіату, але матеріал може бути прийнятий за умови доопрацювання з обов'язковою наступною перевіркою на оригінальність доопрацьованого твору.
менше 70%	менше 60%	менше 30%	Неприйнятний	Наявні істотні ознаки плагіату. Робота не допускається до захисту або друку.

5.3. Показники унікальності академічних текстів (у %) можуть бути змінені за рішенням випускових кафедр, Вченої ради Інституту, редколегії та фіксуються у відповідному протоколі засідання з врахуванням специфіки спеціальностей з зазначенням підстав такої зміни, але не може бути суттєво нижчою за рекомендовані. Ця норма доводиться до відома авторів.

5.4. Виявлені у тексті запозичення вважаються правомірними, якщо вони є:
- власними назвами (індивідуальними найменуваннями окремих одиничних об'єктів, найменуваннями установ, назвами праць, які досліджувалися у творі, бібліографічними посиланнями на джерела тощо);

- усталеними словосполученнями, що характерні для певної сфери знань;
- належним чином оформлені цитуваннями;
- самоцитуванням (фрагментами тексту, що належать автору твору, опубліковані або оприлюднені в електронній формі ним у інших творах), якщо воно допускається редакційною політикою видання.

5.5. У випадку виявлення за результатами перевірки роботи незначних технічних помилок, наявності парафраз, цитат, без належного оформлення посилання на першоджерело, робота може бути повернута авторові на доопрацювання з можливістю проведення повторної перевірки.

5.6. У випадку виявлення за результатами перевірки факту навмисних текстових та ілюстративних спотворень, спроб укриття запозичень, допущення фальсифікацій, фабрикацій, наявності в роботі ідей та наукових результатів, отриманих іншими авторами, роботу не допускають до захисту, а також вона не може бути рекомендована до друку. У такому випадку автор роботи та/або особа, яка сприяла порушенню академічної доброчесності, притягаються до академічної відповідальності.

5.7. Результати перевірки роботи (проєкту) мають бути проаналізовані науковим керівником з метою остаточного встановлення відсотка текстових запозичень. Звіт про результат перевірки роботи за допомогою сервісу пошуку плагіату долучається до відгуку наукового керівника на курсову роботу (проєкт). Науковий керівник несе відповідальність за внесення змін у звіт перевірки роботи (проєкту), які він здійснює під час аналізу текстових збігів.

5.8. Особи, які здійснюють перевірку на академічний плагіат, визначають унікальність кожної представленої роботи та надають висновки у роздрукованому вигляді для подальшого розгляду на засіданнях кафедр, редколегіями збірників наукових фахових видань Інституту та оргкомітетами конференцій на своїх засіданнях. Розгляду передуює аналіз результатів перевірки унікальності роботи експертами у відповідній галузі знань, які призначаються відповідальними особами.

5.9. При прийнятті рішення враховується специфіка роботи, що перевіряється на наявність академічного плагіату (галузь знань (спеціальність), вид роботи (стаття, дисертація, монографія тощо) та її унікальність. Результати перевірки на академічний плагіат оформлюються протоколом (засідання кафедри, редакційної колегії збірника наукових фахових видань Інституту, оргкомітету конференції) у вигляді рішення щодо дозволу до опублікування матеріалів, допуску до захисту, відправки матеріалів на доопрацювання або відхилення без права подальшого розгляду.

6. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ

6.1. Плагіат у роботах кваліфікується як порушення академічної доброчесності й тягне за собою академічну відповідальність. Загальна процедура розгляду порушення академічної доброчесності визначена Положенням про комісію з питань етики та академічної доброчесності НРЗВО “Кам'янець-Подільський державний інститут”.

6.2. Відповідальність за порушення академічної доброчесності та плагіат у роботах покладається на автора (авторів у випадку співавторства) та/або особу, яка сприяла діям, що можуть бути кваліфіковані як порушення академічної доброчесності (у тому числі наукового керівника).

6.3. Виявлення фактів плагіату в роботах під час освітнього процесу здійснюють викладачі (у межах дисциплін, які вони викладають), наукові керівники кваліфікаційних (бакалаврських, магістерських), курсових робіт (проєктів), здобувачі вищої/фахової передвищої освіти; виявлення фактів плагіату в наукових і навчально-методичних роботах може бути здійснене керівниками наукових структурних підрозділів, оргкомітетами конференцій, редакторами наукових видань, керівником наукового відділу, посадовими особами Інституту/Коледжу, науково-педагогічними та педагогічними працівниками, здобувачами вищої/фахової передвищої освіти. Усі вони можуть приймати рішення щодо академічної відповідальності в межах своїх повноважень та/або ініціювати розгляд справи про порушення академічної доброчесності та плагіат на засіданні комісії з питань етики та академічної доброчесності НРЗВО “Кам'янець-Подільський державний інститут”.

6.4. У разі виявлення плагіату в роботах, які пов'язані з виконанням завдань під час вивчення навчальних дисциплін (есе, проєкти та інші), викладач зобов'язаний вжити до автора роботи один із таких заходів:

- зниження результату оцінювання або цілковите анулювання оцінки за цей вид роботи;
- повторне виконання виду роботи;
- призначення додаткових контрольних заходів.

6.5. У разі виявлення плагіату в курсовій або кваліфікаційній (бакалаврській) роботі науковий керівник зобов'язаний письмово повідомити про це завідувача кафедри. Рішенням засідання кафедри роботу, у якій виявлено плагіат, не допускають до захисту. Рішення про недопуск роботи до захисту через наявність плагіату приймають за присутності автора роботи і зазначають у протоколі засідання кафедри. До протоколу додають звіт з перевірки роботи задля

встановлення відсотка текстових запозичень. У разі незгоди з рішенням засідання кафедри, автор має право подати апеляцію на комісію з питань етики та академічної доброчесності НРЗВО “Кам'янець-Подільський державний інститут”. До протоколу засідання додають звіт з перевірки роботи на плагіат.

6.6. Навчально-методичні та наукові роботи, у яких виявлено плагіат, не можуть бути рекомендовані до друку в жодному разі.

6.7. У разі незгоди з рішенням особи або комісії, яка призначає конкретний вид академічної відповідальності, особа, щодо якої висунуто звинувачення в порушенні академічної доброчесності чи плагіаті, має право на апеляцію.

6.8. У разі незгоди з результатами перевірки автор роботи (що була на перевірці) має право на апеляцію. Апеляція подається особисто автором роботи на ім'я ректора інституту у триденний термін після оголошення результатів перевірки. У разі надходження апеляції, за наказом (дорученням) ректора створюється комісія для розгляду апеляції. Апеляція розглядається апеляційною комісією у тижневий термін з наступного дня після виходу наказу (доручення) ректора про створення апеляційної комісії, якщо інший термін не зазначено в наказі (дорученні). Висновки апеляційної комісії оформлюються відповідним протоколом.

7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Положення схвалює Вчена рада та затверджує ректор Інституту. Зміни та доповнення до Положення вносять за ініціативою та поданням Вченої ради Інституту, Студентської ради, профкому працівників навчального закладу, Комісії з питань етики та академічної доброчесності.

7.2. Положення розміщується на офіційному веб-сайті Інституту/Коледжу для забезпечення публічного доступу.

7.3. Відповідальність та контроль за виконанням Положення несуть посадові особи Інституту/Коледжу відповідно до їх функціональних обов'язків.